

Wymagania edukacyjne z biologii - oceny śródroczne

I PÓŁROCZE

klasa 7

	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
DZIAŁ 1. HIERARCHICZNA BUDOWA ORGANIZMU CZŁOWIEKA. SKÓRA. UKŁAD RUCHU					
1. Organizm człowieka jako zintegrowana całość	<ul style="list-style-type: none"> ☐ wymienia poziomy organizacji ciała człowieka ☐ podaje przykłady narządów wchodzących w skład poszczególnych układów 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ określa funkcje poszczególnych układów narządów ☐ wymienia rodzaje tkanek i lokalizuje je w ciele człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ opisuje hierarchiczną budowę organizmu człowieka na wybranym przykładzie układu narządów 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ opisuje budowę, funkcje i współdziałanie poszczególnych układów narządów 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ dostrzega znaczenie współdziałania narządów i układów narządów w prawidłowym funkcjonowaniu organizmów
2. Budowa i funkcje skóry	<ul style="list-style-type: none"> ☐ określa funkcje skóry ☐ rozpoznaje elementy budowy skóry i wskazuje je na planszy 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ wyjaśnia, jaka jest rola naskórka i skóry właściwej 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ charakteryzuje warstwy skóry ☐ opisuje termoregulacyjną funkcję skóry ☐ planuje i przeprowadza doświadczenie, w którym rozróżnia 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ określa związek budowy elementów skóry z pełnionymi przez skórę funkcjami 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ podaje argumenty świadczące o tym, że skóra jednocześnie oddziela organizm od środowiska i go z nim łączy

	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
			obszary skóry bardziej wrażliwe na dotyk (opuszki palców) i mniej wrażliwe na dotyk (wierzch dłoni, przedramię)		
3. Choroby skóry oraz zasady ich profilaktyki	<ul style="list-style-type: none"> ☐ wymienia podstawowe zasady higieny skóry ☐ podaje przykłady chorób skóry i opisuje ich objawy 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ opisuje stan zdrowej skóry ☐ opisuje profilaktykę wybranych chorób skóry (grzybice skóry, czerniak) 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ uzasadnia konieczność konsultacji lekarskiej w przypadku rozpoznania niepokojących zmian na skórze 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ określa pozytywne i negatywne skutki opalania się ☐ opisuje zmiany skórne określane jako trądzik młodzieńczy 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ określa związek nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV ze zwiększonym ryzykiem rozwoju choroby nowotworowej skóry
4. Budowa i funkcje szkieletu	<ul style="list-style-type: none"> ☐ wymienia podstawowe funkcje szkieletu (ochrona i część układu ruchu) ☐ wskazuje położenie czaszki, kręgosłupa, klatki piersiowej i kończyn w swoim ciele lub na modelu 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ określa udział szkieletu w krwiotworzeniu i magazynowaniu wapnia ☐ rozróżnia szkielet osiowy i kończyn 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ wykazuje związek budowy tkanki chrzęstnej i kostnej z pełnionymi funkcjami ☐ wskazuje poszczególne kości kończyn i obręczy oraz odcinki kręgosłupa w swoim ciele lub na modelu 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ wskazuje kości mózgowczone i trzewioczone w swoim ciele lub na modelu 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ wykazuje związek między budową kręgosłupa, a jego funkcjami
5. Związek budowy kości	<ul style="list-style-type: none"> ☐ określa czynniki sprzyjające 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ wykazuje związek elementów budowy 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ rozróżnia kości o różnych kształtach 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ wyjaśnia związek między budową 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ wyjaśnia efekty doświadczenia

	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
z pełnioną funkcją	prawidłowemu stanowi kości	fizycznej kości z jej funkcjami	☒ wykazuje znaczenie tkanki kostnej zbitej i gąbczastej w funkcjonowaniu kości	chemiczną kości a jej właściwościami	z wypaleniem kości i jej moczeniem w kwasie, odwołując się do budowy chemicznej kości
6. Stawy i inne połączenia kości	☒ podaje przykłady połączeń kości ☒ wskazuje przykłady połączeń kości na planszy i na własnym organizmie	☒ podaje nazwy elementów budujących staw	☒ określa rolę chrząstki w stawie	☒ rozpoznaje stawy zawiasowy i kulisty oraz podaje różnice w ich funkcjonowaniu	☒ charakteryzuje cechy tkanki chrzęstnej jako tkanki współtworzącej szkielet
7. Mięśnie, ich rola i współdziałanie w układzie ruchu	☒ określa rolę układu mięśniowego ☒ podaje przykłady narządów zbudowanych z tkanki mięśniowej gładkiej, sercowej i szkieletowej	☒ rozróżnia na modelu i schemacie tkankę mięśniową gładką, sercową i szkieletową	☒ porównuje budowę i sposób funkcjonowania tkanki mięśniowej gładkiej, sercowej i szkieletowej ☒ określa czynniki niezbędne do powstania skurczu mięśnia	☒ wskazuje na współdziałanie mięśni i szkieletu podczas ruchu (na przykładzie ruchu kończyny górnej lub dolnej)	☒ wykazuje antagonistyczne działanie mięśni
8. Aktywność fizyczna a zdrowie człowieka	☒ przedstawia negatywny wpływ środków dopingujących na zdrowie człowieka ☒ podaje sposoby zapobiegania wadom	☒ przedstawia pozytywny wpływ ćwiczeń fizycznych na organizm człowieka ☒ wymienia wady postawy i podaje	☒ określa znaczenie aktywności fizycznej w prawidłowym funkcjonowaniu układu ruchu i utrzymaniu zdrowia	☒ ocenia etyczne aspekty stosowania dopingu ☒ podaje przykłady schorzeń układu ruchu oraz zasady profilaktyki	☒ uzasadnia potrzebę racjonalnej aktywności ruchowej w utrzymaniu zdrowia i sprawności fizycznej przez całe życie

	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	postawy	możliwe przyczyny ich powstawania			
9. Podsumowanie	wszystkie wymagania z lekcji 1–8				
DZIAŁ 2. UKŁAD POKARMOWY I ODŻYWIANIE SIĘ					
10. Budowa i funkcje układu pokarmowego	<ul style="list-style-type: none"> ☒ definiuje trawienie ☒ wymienia w kolejności narządy układu pokarmowego 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ określa rolę poszczególnych części układu pokarmowego ☒ lokalizuje narządy układu pokarmowego na modelu, schemacie, rysunku 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ określa rolę poszczególnych rodzajów zębów, z uwzględnieniem ich kształtu 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ przedstawia związek budowy narządów układu pokarmowego z ich funkcją 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ uzasadnia związek budowy przewodu pokarmowego z perystaltyką i jej udziałem we właściwym funkcjonowaniu układu pokarmowego
11. Składniki odżywcze, ich rola i źródła	<ul style="list-style-type: none"> ☒ wymienia podstawowe grupy składników pokarmowych i ogólnie nakreśla ich rolę ☒ podaje źródła składników pokarmowych: białek, tłuszczów i cukrów 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ przeprowadza doświadczenie, w którym wykrywa obecność skrobi w różnych produktach spożywczych 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ przedstawia źródła aminokwasów i określa ich rolę 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ wyjaśnia znaczenie składników pokarmowych w prawidłowym rozwoju i funkcjonowaniu organizmu człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ planuje doświadczenie, w którym wykrywa obecność skrobi w różnych produktach spożywczych
12. Witaminy i składniki mineralne	<ul style="list-style-type: none"> ☒ przedstawia źródła wybranych witamin (A, D, K, C, B₆, B₁₂) i składników mineralnych (Mg, Fe, 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ przedstawia rolę i efekty niedoboru wybranych witamin (A, D, K, C, B₆, B₁₂) i składników 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ uzasadnia konieczność spożywania owoców i warzyw jako źródła witamin i składników mineralnych 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ wyjaśnia, dlaczego woda jest ważnym uzupełnieniem pokarmu 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ analizuje skutki niewłaściwej suplementacji witamin i składników mineralnych

	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Ca) ☒ określa rolę wody, soli mineralnych i witamin w organizmie człowieka	mineralnych (Mg, Fe, Ca)			
13. Trawienie pokarmów	☒ wyjaśnia rolę enzymów w procesie trawienia ☒ przedstawia miejsce trawienia białek, tłuszczów i cukrów w układzie pokarmowym	☒ przeprowadza doświadczenie badające wpływ substancji zawartych w ślinie na skrobię	☒ przedstawia produkty trawienia i miejsca wchłaniania głównych grup związków organicznych	☒ opisuje rolę wątroby i trzustki w trawieniu	☒ planuje doświadczenie badające wpływ substancji zawartych w ślinie na skrobię
14. Potrzeby pokarmowe ludzi	☒ określa czynniki, które wpływają na potrzeby pokarmowe ludzi ☒ uzasadnia potrzebę czytania informacji umieszczonych na opakowaniach produktów spożywczych	☒ wyjaśnia związek między wartością energetyczną pokarmu a potrzebami energetycznymi człowieka, w zależności od płci, wieku, trybu życia, zdrowia i aktywności fizycznej	☒ analizuje na podstawie etykiet zawartość składników odżywczych w wybranych produktach spożywczych (płatkach kukurydzianych, serze białym, maśle) i oblicza wartość energetyczną tych produktów	☒ analizuje zawartość chemicznych dodatków do żywności w wybranych artykułach spożywczych (gumie do żucia, galaretkie, zupie w proszku)	☒ określa wady i zalety stosowania chemicznych dodatków do żywności
15. Zasady prawidłowego żywienia	☒ wymienia korzyści płynące z prawidłowego odżywiania się	☒ oblicza indeks masy ciała ☒ interpretuje dane zawarte w piramidzie zdrowego żywienia	☒ wyjaśnia, dlaczego należy stosować dietę zróżnicowaną pod względem składników pokarmowych	☒ wyjaśnia znaczenie błonnika jako ważnego składnika pokarmów w prawidłowym ruchu jelita i przesuwaniu	☒ konstruuje, na podstawie swego sposobu odżywiania, własną piramidę zdrowego żywienia

	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
		i aktywności fizycznej	i dostosowaną do potrzeb organizmu	trawionego pokarmu	i porównuje ją z piramidą wzorcową
16. Skutki niewłaściwego odżywiania się	<ul style="list-style-type: none"> ☒ ma świadomość wpływu ilości i jakości spożywanych posiłków na zdrowie człowieka ☒ wymienia konsekwencje zdrowotne niewłaściwego odżywiania się 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ określa przyczyny i skutki przejadania się (i otyłości) oraz nadmiernego odchudzania się 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ podaje przyczyny, objawy i skutki uboczne cukrzycy typu II 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ analizuje przyczyny i skutki zdrowotne anoreksji i bulimii 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ analizuje społeczne skutki chorób związanych z niewłaściwym odżywianiem się
17. Choroby układu pokarmowego oraz zasady ich profilaktyki	<ul style="list-style-type: none"> ☒ uzasadnia potrzebę zachowania higieny jamy ustnej ☒ argumentuje stwierdzenie, że należy przestrzegać zasad higieny podczas przygotowywania i spożywania posiłków 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ uzasadnia konieczność okresowego wykonywania przeglądu stanu uzębienia u stomatologa ☒ podaje przykłady chorób układu pokarmowego 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ podaje zasady profilaktyki chorób WZW A, B, C, choroby wrzodowej żołądka i dwunastnicy, zakażeń i zatruc pokarmowych, raka jelita grubego 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ analizuje konsekwencje zdrowotne nieprzestrzegania zasad higieny podczas przygotowywania i spożywania posiłków (również właściwego przechowywania pokarmów) 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ wyjaśnia podłoże chorób WZW A, B, C, choroby wrzodowej żołądka i dwunastnicy, zakażeń i zatruc pokarmowych, raka jelita grubego
18. Podsumowanie	wszystkie wymagania z lekcji 10–17				
DZIAŁ 3. UKŁAD KRĄŻENIA. UKŁAD ODPORNOŚCIOWY					

	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
19. Krew i jej funkcje	<ul style="list-style-type: none"> ☒ wymienia składniki krwi (osocze, krwinki) ☒ wskazuje niebezpieczeństwo związane z obecnością czadu we wdychanym powietrzu 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ wymienia funkcje krwi 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ wymienia grupy krwi układu ABO i Rh ☒ określa rolę osocza krwi, erytrocytów, leukocytów i trombocytów 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ opisuje przebieg powstawania skrzepu ☒ wskazuje, jaką grupę krwi układu ABO można przetaczać biorcom z określoną grupą krwi tego układu 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ wykazuje związek budowy i właściwości składników krwi z pełnionymi funkcjami
20. Budowa i funkcje układu krwionośnego	<ul style="list-style-type: none"> ☒ opisuje budowę układu krwionośnego ☒ przedstawia główne funkcje układu krwionośnego 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ rozpoznaje elementy budowy układu krążenia (na modelu / schemacie) ze wskazaniem kierunku przepływu krwi ☒ określa funkcje obiegu płucnego i obwodowego 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ wskazuje na różnice w budowie i funkcji naczyń krwionośnych (żył, tętnic i naczyń włosowatych) 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ analizuje związek między budową a funkcją poszczególnych naczyń krwionośnych 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ analizuje krążenie krwi w obiegu płucnym (małym) i obwodowym (dużym)
21. Serce i jego praca	<ul style="list-style-type: none"> ☒ rozpoznaje serce i określa jego położenie w ciele człowieka ☒ określa wpływ różnych czynników na pracę serca 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ rozpoznaje elementy budowy serca ☒ wymienia badania wykonywane w diagnostyce chorób serca ☒ podaje właściwości 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ opisuje elementy budowy serca: przedsionki, komory, zastawki, naczynia wieńcowe, z uwzględnieniem ich roli 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ określa etapy pracy serca ☒ wyjaśnia związek pracy serca z tętnem i ciśnieniem krwi 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ uzasadnia zależność między pracą serca a wysiłkiem fizycznym

	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
		tkanki mięśniowej budującej serce	☒ wyjaśnia, co to jest puls i ciśnienie krwi, z przedstawieniem sposobu ich badania w praktyce		

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą.